

חינוך גופני וספורט בישראל Physical Education and Sport in Israel

אדר התשס"ז • 2/2007 • 764

המכון, המציין בשנת 2007 חמישים שנה לפעילותו, זכה בתשס"ט (1989) ב"פרס ישראל" ופיתח מבדקים, כמו המבחן האנאירובי המקובל כיום בכל העולם. המכון משמש כיום כבית אימון לאומי למרבית ענפי הספורט בישראל והוא הוציא מתוכו מדליסטים שהביאו כבוד רב למדינה.

ספורט עממי

מקורו של הספורט העממי היה בהתאגדות "הפועל" בראשיתה, שראתה את תכליתה בטיפוח ספורט לאלפים, ויזמה מפעלי ספורט המוניים כמו מרוץ התבור וצליחת הכנרת. כיום פועלים כמה גופים לעידוד פעילות מסוג זה כמו: ההתאחדות לספורט עממי (שהוקמה ע"י מרכזי הספורט), הרשויות המקומיות, החברה למתנ"סים ומרכזי הנופש המכילים בתוכם מכשירי ספורט לטיפוח הכושר בגופני, והחברה להגנת הטבע. בשנים האחרונות מתקיימים במדינת ישראל מאות מפעלים עממיים של צעדות, מרוצי שדה, ספורט של ניווט ושחייה. הגידול בפנאי והמודעות הבריאותית הגוברת נתנו תנופה לספורט העממי, ורבים עוסקים בפעילות גופנית עצמאית או במסגרת המתנ"סים ומרכזי הנופש.

ד"ר חיים קאופמן

היסטוריון, המכללה ע"ש זינמן במכון וינגייט

תיאור הבולים

* **בול חינוך גופני בבתי-ספר** - התעמלות מכשירים, התעמלות קרקע ומשחקי כדור.
* **בול מכון וינגייט** - מחקר (מבחן מאמץ על מסילה), טיפוח יחידני של ספורטאים (טנים) ופירות השקעה (מדליסט ג'ודו).
* **בול ספורט עממי** - אופניים, הליכה וריצה. המשרוקית, הפדומטר (מונה צעדים) והמדליה שבשלושת הבולים מבטאים את שלושת ערכי-העל שהחינוך הגופני והספורט מקנים: משמעת, בריאות והישגיות.
הפדומטר מציג את המספר 10,000, שמבטא את מספר צעדי ההליכה המומלצים ביום על-ידי ארגוני הבריאות בעולם. השבלים מבטאים את המקומות בהם מתקיימת פעילות ספורטיבית: אולם סגור, מכון ייעודי (אחד משלושת הבניינים הראשונים שהוקמו במכון וינגייט ומשמש היום כבניין המנהלה של המכון) ומרחב פתוח.

אחד היעדים של התנועה הציונית, שהיה מקובל על כל זרמיה, היה הרצון לשנות את הדימוי הגופני הירוד של היהודי ה"גלותי". רעיון זה בא לידי ביטוי במונח "הדות השרירים" שטבע מקס נורדאו בקונגרס הציוני השני (1898), ומומש בין היתר באמצעות הקמת אגודות התעמלות וספורט לאומיות ("מכבי", "הפועל" ו"בית"ר") והכנסת החינוך הגופני לבתי-הספר העבריים בארץ ישראל.

החינוך הגופני בבתי-הספר

מטרתו העיקרית של החינוך הגופני (שכונה בעבר בשם "התעמלות") היא לחנך ילדים ונוער לפעילות גופנית רב-צדדית, שאינה מכוונת לתכלית הישגית ותחרותית בלבד. המורה להתעמלות המקצועי הראשון בארץ היה אברהם צבי גולדשמיט שלימד מקצוע זה בירושלים, אך מי שנחשב לאבי החינוך הגופני בבתי-הספר העבריים היה צבי נשרי, שלימד התעמלות בימיה הראשונים של הגימנסיה העברית "הרצליה" בתל-אביב. החינוך הגופני החל לתפוס לו בהדרגה מקום של כבוד בבתי-הספר העבריים בארץ-ישראל ולאחר מכן במדינת ישראל, ובתקופת היישוב לפני הקמת המדינה הוא אף נוצל בבתי-הספר להכשרה קדם-צבאית באמצעות החג"ם (חינוך גופני מוגבר).

מאז קום המדינה החינוך הגופני הוא מקצוע חובה בבתי-הספר היסודיים והתיכוניים, שברובם קיימים כיום מתקנים ואולמות ספורט, ואף נלמד כאחד מהמקצועות המוגברים בבחינת הבגרות.

מכון וינגייט לחינוך גופני ולספורט

כדי לתת מענה לצורך במוסדות לפיתוח תרבות הגוף והכשרת כח-אדם לחינוך גופני בארץ-ישראל, החליטה המועצה לתרבות של הוועד הלאומי בשנת 1944 להקים מוסד להכשרה גופנית על שמו של הגנרל אורד צ'ארלס וינגייט, שפתח את שעריו במקומו הנוכחי בנתניה בשנת 1957. מכון וינגייט מכיל כיום בתוכו גופים שונים של הכשרה ספורטיבית כמו בית-הספר למאמנים ע"ש נט הולמן, המרכז לרפואת ספורט ולמחקר ע"ש ריבשטיין, היחידה לטיפוח מחוננים בספורט, היחידה לספורט הישגי (גוף המשותף לוועד האולימפי ולמנהל הספורט), ואחראי על תכנית הספורטאים האולימפיים למשחקים האולימפיים. כמו כן משמש המכון אכסניה למכללה לחינוך גופני ולספורט ע"ש זינמן - המוסד המרכזי בארץ להכשרת מורים לחינוך גופני. במכללה לומדים לתואר ראשון, תואר שני ולתואר שלישי בשיתוף אוניברסיטת תל-אביב.

Physical Education and Sport in Israel

One of the aims of the Zionist movement, incorporated by all its streams, was the desire to change the poor physical image of the "ghetto" Jew, a notion reflected in the expression "muscular Judaism" coined by Max Nordau at the Second Zionist Congress (Basel, 1898). It was actualized, inter alia, with the establishment of national gymnastic and sports clubs (Maccabi, Hapoel and Betar) and the adoption of physical education programs in the Hebrew schools in pre-state Israel.

Physical Education in Schools

The primary goal of physical education (referred to in the past as "gymnastics") is to educate children and teenagers toward multi-faceted physical activity that is not limited to personal accomplishment or competition alone.

The first professional physical education teacher in the country was Abraham Zvi Goldschmidt, who taught this subject in Jerusalem, although the person considered the father of physical education in the Hebrew schools was Zvi Nishri, who taught it during the early days of the "Herzliya" Hebrew High School in Tel-Aviv-Yafo. Physical education gradually attained status in the Hebrew schools in Eretz Yisrael and thereafter in the State of Israel. In the period before the establishment of the state it was intensified and utilized in schools as a means of pre-army training.

Ever since the establishment of the state, physical education has been a compulsory subject in the country's elementary and high schools, most of which have sports facilities and gyms. It is also offered as a major in matriculation examinations.

The Wingate Institute for Physical Education and Sport

To fill the need to develop a culture of physical education, and to train physical education instructors, the cultural commission of the pre-state National Council decided in 1944 to establish a physical education training institute named after Major-General Orde Charles Wingate, that opened its gates at its current location in 1957. Today, the Wingate Institute incorporates various professional training bodies in the sports field, including the Nat Holman School for Coaches & Instructors, the Ribstein Center of Sports Medicine Science, the Sport-Gifted Center, and the Elite Sports Unit (the operating arm of the Israel Olympic Committee and in partnership with the Sport Authority responsible for the training of Olympics athletes). The Institute also houses on its campus the Zinman College for Physical Education and Sport – the central institution that trains physical education teachers. The College offers B.A., M.A. and Ph.D. programs in collaboration with Tel Aviv University.

The Wingate Institute marks its 50th year in 2007. Awarded the prestigious Israel Prize in 1989, it has developed important tests, such as the Wingate Anaerobic test conducted universally. The Institute serves as a national training center for most branches of sports in Israel, and has produced medalists who have brought honor to the country.

חזמת אירוע להופעת הבול SPECIAL CANCELLATION

Sport-for-All

Sport-for-All originated with the Hapoel sports organization, which recognized the beneficial effects of encouraging mass sports activity and initiated events such as the cross-country Tabor race and the Lake Kinneret Swim. Today, several bodies support this type of activity, including the Association for Sport-for-All (founded by the Sports Centers), the local councils, the Community Center Council and various leisure resorts which have sport and physical fitness equipment, and the Nature Preservation Society.

In recent years, hundreds of popular hikes, walks, races, orienteering events and swimming meets have been held. The increase in leisure time and the growing awareness of the need for physical activity for good health have given a renewed impetus to mass sports, with many Israelis engaging in physical activity on their own or in community centers and leisure sites.

Dr. Haim Kaufman, Historian
Zinman College, Wingate Institute

Description of the stamps

- * **Physical Education in Schools** – gymnastics, floor exercises and ball games.
- * **The Wingate Institute** – research (a stress test on a treadmill), cultivation of individual athletes (tennis), and the results of the investment (a judo medalist).
- * **Sport-for-All** – bicycling, walking and running.

The whistle, the pedometer (step-counter) and the medal shown on the three stamps reflect the three highest values derived from physical education and sport: discipline, good health and achievement. The pedometer indicates the number 10,000, which is the number of daily-steps to be walked as recommended by world health organizations.

The tabs depict sport activity locations: an indoor hall, a designated center (one of the three original Wingate Institute buildings, used today as the institute's administration building), and an open area.

Issue: February 2007

Designer: David Ben-Hador

Stamp Size: 30.8 mm x 40 mm

Plate no.: 672 (no phosphor bars)

673 (no phosphor bars)

674 (no phosphor bars)

Sheet of 15 stamps

Tabs: 5

Printers: E. Lewin-Epstein Ltd.

Method of printing: offset

השירות הבולאי - טל: 03-5123933

שדרות ירושלים 12, תל-אביב-יפו 68021

The Israel Philatelic Service - Tel: 972-3-5123933

12 Sderot Yerushalayim, Tel-Aviv-Yafo 68021

www.israelpost.co.il * e-mail: philserv@postil.com